

ПОЧАТКОВА ОСВІТА

УДК 372.881.111.1:373.2+796.13

DOI 10.31494/2412-9208-2021-1-1-131-143

THE USE OF PHYSICAL ACTION TIME FOR THE DEVELOPMENT OF
LEXICAL COMPETENCE OF FIRST-GRADE LEARNERS AT ENGLISH
LESSONS

ВИКОРИСТАННЯ ФІЗКУЛЬТХВИЛИНОК ДЛЯ РОЗВИТКУ ЛЕКСИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПЕРШОГО КЛАСУ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Anastasiia ILCHENKO,
student

Анастасія ІЛЬЧЕНКО,
студентка

nilastya@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0001-8468-0143>

Olena NESEN,

Олена НЕСЕН,

Candidate of physical education and
sport, Associate Professor

кандидат наук з фізичного
виховання і спорту, доцент

helena.nesen@gmail.com

<http://orcid.org/0000-0002-7473-6673>

National Pedagogical University)

Харківський національний

H.S. Skovoroda Kharkiv National

педагогічний університет імені

Pedagogical University

Г. С. Сковороди

✉ 2, Valentiniivska St.,
Kharkiv, 61168

✉ вул. Валентинівська, 2,
м. Харків, 61168

Original manuscript received: March 17, 2021

Revised manuscript accepted: April 20, 2021

ABSTRACT

The work undertaken is aimed at composing rhymes and designing movements for physical action time, implementation of which will contribute to primary school learners' mastering lexical competence at English lessons according to the approved curriculum for the first year of learning. The work is focused on analyzing scientific and methodological sources, reviewing the content of the curriculum of "English" subject for first-graders, composing rhymes as well as choosing simple and understandable movements accompanying them drawing from the content of the topics selected from the curriculum.

To achieve the objective formulated, the analysis of scientific and methodological literature alongside with the content analysis of the curriculum of "The English Language" subject for the first-grade students was conducted.

The main methods applied to teaching English are enumerated, among which are «total physical response», association method, gaming method «move-about games», Gromiko's sports method. The advantages of using specially composed rhymes and designed movements implemented in physical action time during English lessons are rationalized on the basis of theoretical arguments with a view to simultaneously solving educational and health-improving goals, which imply getting learners interested in a new topic and consolidating the lexical material previously acquired along with shifting learners' attention to physical movement, relieving

muscular tension, improving emotional display of teaching-learning process respectively.

The range of the topics taken from the subject curriculum is set, which are prescribed for acquiring during the first year of children's going to primary school; the amount of the lexical material which is necessary for learners to acquire is determined.

The rhymes and movements selected and proposed for use are composed with due regard for the content of the curriculum of «English» subject for first-grade learners, physiological needs of primary-school children's organism as well as specificities of children's certain mental processes.

Implementation of the designed movements with the rhymes accompanying them is considered to be one of the methods of teaching English in motion. The practical relevance of the research results lies in enhancing effectiveness of first-graders' acquiring lexical units with their age, physical and psychological features taken into account.

Key words: *physical action time, lexical competence, learners, teaching methods, health preservation, English.*

Вступ. У сучасних реаліях, коли без комп'ютерних технологій навчально-виховний процес є майже неможливим, все більшою стає необхідність вирішення проблеми недостатньої рухової активності учнів на уроках. Зважаючи на статистичні дані (Макотра, Мазалова, 2017), спостерігається значне зменшення рухової активності молодших школярів: 80-85% часу більшість вони проводять у положенні сидючи, повсякденна рухова активність (ходьба, ігри, фізичні вправи) складає близько 15-19% часу на добу, на організовані форми фізичного виховання відведено лише 1-3% часу в розпорядку дня далеко не кожної дитини. Зі вступом до школи рухова активність більшості учнів ще більше зменшується з кожним роком навчання.

Сучасний освітній процес має бути спрямований не лише на надання школярам нових знань, умінь та навичок, формування компетенцій у більшості сфер людської діяльності, але й на збереження однієї з найбільших цінностей життя – здоров'я дитини та вчителя (Мазалова, 2017).

Відсутність фізичної активності впродовж дня має негативний вплив на працездатність та концентрацію уваги школярів, наростає втома, напруження м'язів може досягати нестерпного рівня (Салівон, Кінішенко, 2017). Особливо це стосується молодших школярів. Як відомо, у цьому віці учні виявляють підвищену емоційність, мимовільність уваги, низьку здатність до тривалого зосередження й концентрації (активне сприймання триває не більше 20 хвилин), часто відволікаються та легко можуть занудьгувати (Богачик, 2020).

Одним з видів здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі є фізкультхвилинки як обов'язковий компонент уроку. Фізкультхвилинки – це нескладні фізичні вправи, що виконуються у супроводі коротких віршів та спрямовані на зменшення негативного впливу навчального навантаження, яке може призвести до перевтомлення учнів (Мазалова, 2017; Клименченко, Блізнюк, 2020).

Розглядаючи фізкультхвилинки як різновид фізичних вправ, спрямованих на відновлення працездатності школярів під час уроку, тону су м'язів задля забезпечення підтримки правильної постави та зняття напруги з органів слуху й зору, а також верхніх кінцівок (Мочичук, 2015), підкреслюємо, що вони є одним із найефективніших шляхів вирішення проблеми недостатньої рухової активності, зокрема на уроках англійської мови. Прості вправи знімають утому, сприяють нормалізації уваги, відновленню сил, здатні збадьорити та покращити настрій, підвищити працездатність (Клименченко, Блізнюк, 2020; Шишко, 2008).

Учнів початкових класів слід залучати до виконання фізкультхвилинки не лише задля зміни роду діяльності. Діти молодшого шкільного віку схильні більш ефективно запам'ятовувати навчальний матеріал саме в русі, або в поєднанні інтелектуальної діяльності із більш активною фізичною. Це пояснюється тим, що знання, отримані в результаті зусилля (розумового чи фізичного), засвоюються більш надійно, ніж подані в готовому вигляді (Кропачова, 2011).

Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку дитини (Козак, 2011). Гра є потужним стимулом до оволодіння мовою, зокрема лексикою, вивчення якої є чи не найголовнішою метою навчання англійській мові на початкових етапах. До того ж, ігри, зокрема дидактичні й сюжетні, здебільшого лексичні й пізнавальні, виступають однією з форм зацікавлення школярів змістом навчального предмета, виконуючи спонукальну функцію та збільшуючи їх інтерес до засвоєння нової інформації.

Урізноманітнюючи освітній процес, фізкультхвилинки як різновид дидактичних ігор здатні допомогти учителеві розв'язати два важливі взаємозалежні завдання: зацікавити учнів новою темою або закріпити раніше вивчений матеріал і зробити останній доступнішими для сприйняття й подальшого запам'ятовування (Ворожейкіна, 2011). Саме тому їхнє використання доцільне не лише після повного засвоєння іншомовної лексики з певної теми, а й під час знайомства з новим лексичним матеріалом.

Застосування фізкультхвилинки на уроках англійської мови з метою повторення та подальшого засвоєння лексики в процесі оволодіння відповідною компетенцією пов'язане із загальним поняттям технології навчання мові в русі.

Серед методів навчання англійській мові в русі можна виділити такі:

1. *Метод асоціативних символів* – виконання рухів з одночасним їх озвучуванням іноземною мовою з метою створення асоціативних образів-символів (Гулько, 2010).

2. *Спортивний метод Громико* – виконання парних фізичних вправ під час повторення виразів з метою стимулювання мозку запам'ятовувати нові лексичні одиниці із прив'язкою до навантажень.

3. *Метод повного фізичного відтворення* або “total physical response” – оволодіння говорінням через фізичну активність, узгодження мовлення та дії (Лобода, 2013), що реалізується через використання

фізичних рухів у відповідь на усні стимули, команди та інструкції (Богачук, 2019).

Застосовуючи метод “total physical response” (TPR) на уроках англійської мови в початковій школі з метою збільшення ефективності процесу оволодіння учнями лексичною компетентністю, слід дотримуватися кількох важливих принципів. По-перше, формування рецептивних навичок має передувати формуванню репродуктивних та продуктивних. Іншими словами, розуміння того, що кажуть, має передувати говорінню. По-друге, достатній рівень набутих шляхом виконання завдань на аудіювання навичок сприяє формуванню інших мовленнєвих умінь. Можемо зробити висновок, що засоби аудіювання мають широко використовуватися під час навчання із застосуванням методу повного фізичного відтворення. По-третє, у той час, як розуміння доцільно розвивати через команди та накази, формування в молодших школярів навичок говоріння іноземною мовою, зокрема англійською, потребує відмови від примусу з боку вчителя, адже готовність до усного мовлення та комунікації розвивається в певній мірі спонтанно.

Відповідно до об'єктів, у напрямку яких здійснюється фізичний вплив, серед різновидів методу TPR можна виділити такі (Богачук, 2019):

- TPR-B (with body) – застосування вправ, що передбачають реалізацію команд шляхом виконання загальних рухів тілом;

- TPR-O (with objects) – виконання вправ, спрямованих на вивчення предметів та об'єктів через безпосередню зміну їхнього положення в просторі;

- TPR-P (with pictures) – виконання рухів з метою маніпулювання тематичними малюнками;

- TPR-S (with storytelling) – розігрування нескладних історій, що сприяє засвоєнню нових лексичних одиниць.

4. *Ігровий метод* – використання ігор для задоволення учнівської потреби в активності та спрямування їхньої енергії на засвоєння навчального матеріалу.

Розрізняють кілька видів ігор, а саме (Богачук, 2019):

- рольові ігри (мова використовується як засіб комунікації між учасниками в ситуаціях, що моделюють реальні умови життя, для формування комунікативної компетентності та розвитку творчого потенціалу учнів);

- граматичні ігри (удосконалюється вміння використовувати певні граматичні конструкції);

- фонетичні ігри (відпрацьовується вимова певних звуків, інтонацій, наголосів);

- орфографічні ігри (здійснюється робота над удосконаленням орфографічних умінь в контексті використання заданого обсягу лексичного матеріалу);

- мовні ігри (відбувається вдосконалення лексичних, граматичних та фонетичних навичок);

- ігри з літерами (формують навичку роботи зі словником, тренують увагу та пам'ять);
- ігри з читанням (сприяють формуванню навички читання);
- ігри-загадки (активують лексичний арсенал);
- музичні та рухливі ігри або "move-about games" (закріплення навичок застосування певних граматичних правил, конструкцій та лексики стає більш продуктивним завдяки введенню в освітній процес рухової активності під музичний супровід).

Фізкультхвилинки до того ж сприяють зацікавленості молодших школярів у вивченні іноземної мови, викликають позитивне ставлення до предмета, адже допомагають позбутися м'язового напруження від постійного сидіння за партою. Вони підвищують ефективність подальшої роботи, бо дозволяють перевести фокус уваги дітей з цілеспрямованого засвоєння навчального матеріалу на участь в ігровій діяльності (Шишко, 2008). Як зазначає С. В. Ярема (Ярема, 2018), окрім описаних функцій фізкультхвилинки на уроках англійської мови, вони мають позитивний вплив на розвиток фонематичного слуху.

До позитивних рис фізкультхвилинки як засобу активізації діяльності учнів на уроках англійської мови можна віднести такі:

- потребують невеликих обсягів часу;
- знімають напругу на уроці, стимулюють активність учнів;
- спрямовані на вирішення конкретних завдань у межах освітнього процесу;
- сприяють одночасно і засвоєнню або повторенню навчального матеріалу на неусвідомлюваному рівні, і докладанню учнями фізичного зусилля для виконання завдань;
- є керованими, тобто такими, що відповідають заданому ритму роботи на уроці та контролюються вчителем;
- забезпечують участь кожного учня.

Таким чином, завдяки поліфункціональності ігрової діяльності, одним із різновидів якої виявляються складені нами авторські фізкультхвилинки, їхнє використання є універсальним методом активізації мисленнєвої та фізичної діяльності учнів закладів початкової загальної освіти, який сприяє одночасній реалізації декількох дидактичних завдань, зокрема оздоровчого, здоров'язбережувального та освітнього.

Мета роботи: скласти віршовані фізкультхвилинки, виконання яких сприятиме оволодінню учнями лексичною компетентністю на уроках англійської мови в закладах початкової освіти відповідно до затвердженої навчальної програми для першого року навчання.

Завдання роботи:

1. Проаналізувати наукові та методичні джерела з обраної тематики.
2. Вивчити зміст програми предмета "Англійська мова" для учнів першого класу.
3. Скласти вірші та підібрати прості й зрозумілі для дітей рухи до них з обраних тем шкільної програми.

Методи та методики дослідження. Для встановлення ступеня, на якому наразі перебуває вивчення проблеми обраного напрямку наукових пошуків, був проведений аналіз наукової та методичної літератури, який підтвердив актуальність питання використання спеціалізованих фізичних рухів з метою паралельного вирішення освітніх та здоров'язбережувальних завдань на уроках англійської мови в закладах початкової освіти. Для вивчення змісту тем, які пропонуються дітям на першому році навчання, був проведений контент аналіз навчальної програми та підручника, що дало можливість визначити обсяг необхідного для складення фізкультхвилинок лексичного матеріалу та обрати конкретні слова й вирази, що належать до кожної з обраних тем.

Результати. Проведений аналіз наукової та методичної літератури дозволив нам розглядати фізкультхвилинки як один із різновидів лексичних ігор, які сприятимуть повторенню та ознайомленню з новою лексикою, згрупованою за темами, що включені до шкільної програми предмета "Англійська мова" в початковій школі.

Вивчивши зміст програми предмета "Англійська мова" для школярів першого року навчання, ми визначили теми занять та цілі (у переліку зазначені переважно лексичні), які повинні бути реалізовані в межах їхнього вивчення:

1. "Hello, friends". Діти вчаться вітатися, знайомитися, розповідати про себе.

2. "My school". Школярі засвоюють лексику, яка може бути використана в комунікації з приводу навчання в школі, зокрема, назви шкільних приладь, предметів та ін.

3. "Family and friends". Діти вчаться говорити про членів своєї родини та власне оточення.

4. "My pets". Школярі вивчають слова, які в подальшому зможуть використовувати в діалогах та монологах про їхніх домашніх улюбленців і диких тварин.

5. "My toys". Першокласники засвоюють лексику, що стосується іграшок та різноманітних приладь, які вони можуть використовувати в ігровій діяльності.

6. "Happy birthday". Першокласники засвоюють лексичний матеріал, що стосується святкування дня народження: назви святкових прикрас та страв, варіанти подарунків та ін.

7. "My food". Діти вивчають назви продуктів харчування: овочів, фруктів, солодоців, готових багатокомпонентних страв тощо.

8. "I can play". Школярі засвоюють назви хобі, спортивних знарядь та занять; вчаться говорити про справи, якими вони можуть займатися у вільний час.

У межах нашого дослідження ми розглядаємо можливість використання фізкультхвилинок на уроках англійської мови для підвищення ефективності вивчення декількох тем зі складеного вище переліку, а саме: "My school", "Family and friends", "My food" та "I can play".

Крім розвитку іншомовної лексичної компетентності, зміст навчальної програми предмета “Англійська мова” також задовольняє потребу в розвитку інших предметних компетентностей (фонетичної, граматичної, комунікативної тощо), що також було враховано нами під час складання тексту та рухів для фізкультхвилинок.

Як зазначає І. Коритько (Коритько, 2020), фізкультхвилинки мають включати не тільки рухи, спрямовані на укріплення опорно-рухового апарату, розвиток м'язів та активацію кори головного мозку, але й ті, які матимуть позитивний вплив на функції шкіри, дихальних шляхів, активізуючи легеневі м'язи, зорові нерви тощо. Зазначені рекомендації були використані нами при складанні фізкультхвилинок.

Наведемо для прикладу декілька фізкультхвилинок, які пропонуються нами для використання в межах проходження відповідних тем навчальної програми школярами першого року навчання (табл. 1).

Таблиця 1

Фізкультхвилинки на уроках англійської мови для учнів 1-го класу

№ з.п	Віршований текст	Відповідні рухи дітей
Тема “My school”		
1	(1) I have a very big (2) schoolbag.	(1) Підняти руки вгору через сторони, вказуючи, що “великий”; (2) здійснити оберти головою ліворуч та праворуч зі вказуванням великим пальцем за спину на уявний шкільний рюкзак.
	There are a lot of things in it.	У нахилі вперед – імітація діставання предметів.
	I bring my ruler to the school.	Підняти руки вгору, витягнутися струнко немов лінійка.
	I don't forget about a book.	Крок правою ногою вправо, руки в сторони немов книжка розкрилася. Зворотнім ходом прийти у в.п. Повторити те саме ліворуч.
	I also have a pen with me,	У нахилі вперед імітувати написання слів у повітрі, прямими руками ніби ручкою.
	And rubber is inside it too.	В цьому ж положенні, здійснити малоамплітудні повороти тулуба вліво-вправо, ніби стираючи руками написане у повітрі слово.
	I close my bag and run away.	Ходьба на місці.
	The lessons will begin today!	Сісти на місце за парту.
Тема “Family and friends”		
2	My family is good and kind.	Виконати нахил голови вперед, руками показуючи великий палець вгору (like).
	My brother is big and loud.	Відвести праву ногу назад на носок, підняти руки вгору, показуючи, який брат великий.
	My sister is airy like a cloud.	На пальцях ніг повільно обернутися навколо себе, розвести руки в сторони, показуючи, яка сестра легка.
	My father is tall and	Розвести руки в сторони, зігнути в ліктях, притиснути

	strong,	кисті до плечей.
	He runs and plays with me a lot.	Ходьба на місці з високим підніманням стегна.
	My mom is like a fairy girl.	Ходьба на пальцях ніг із високим підніманням коліна, помаху руками вниз та вгору, імітуючи крильця феї.
	She often sings some songs.	Співати "AAAAAA".
	I love my family a lot!	Обійняти себе з любов'ю до всієї родини.
Тема "My food"		
3	(1) I get up	(1) Відвести праву ногу назад, підняти руки вгору, прогнутися;
	(2) and have breakfast.	(2) виконати ті самі рухи лівою ногою.
	What do I want to eat?	Підтягнути плечі вгору та вниз.
	(1) A cake with chips	(1) Із максимальною амплітудою намалювати коло правою рукою;
	(2) and lemonade,	(2) виконати ті самі рухи лівою рукою.
	(1) Or sausage,	(1) Підняти руки вгору в замок, потягнутися догори;
	(2) eggs,	(2) зігнути коліна назовні, скласти внизу руки в замок, вигнути лікті назовні, імітуючи коло;
4	(3) and beans?	(3) виконати присід, охопивши руками гомілки.
	(1) I eat some peas	(1) Прогнутися у нахилі, зімітувати закладання руками їжі до рота;
	(2) and drink some juice	(2) погладити себе по животику обома руками.
	(1) to quickly think	(1) Прикласти вказівний палець правої руки до скроні та похитати головою вперед-вгору;
	(2) in the classroom.	(2) виконати ті самі рухи лівою рукою.
	(1) My school bag	(1) Здійснити оберт головою ліворуч, великим пальцем лівої руки вказуючи за спину;
	(2) has a lot inside:	(2) виконати ті самі рухи у правий бік.
4	(1) Banana,	(1) Підняти руки вгору, потягнутися догори;
	(2) milk,	(2) опустити руки вниз змійкою, немов "молоко біжить";
	(3) and apple pie.	(3) підняти руки вгору через сторони, малюючи велике коло.
	I always bring them all to school	Ходьба на місці з високим підняттям коліна.

	(1) To eat myself, (2) to share with friends,	(1) Стоячи, погладити себе по животику обома руками; (2) прогнутися у нахилі, ніби намагаючись дістати до друга, щоб поділитися їжею.
	(1) To have some fun, (2) and quickly run.	(1) Сказати голосно "Ха-Ха"; (2) біг на місці.
Тема "I can play"		
	I can play football and baseball.	Імітація удару ногою по м'ячу лівою та правою ногами.
	My cousin likes to sing a song.	Співати "AAAA".
	My brother likes to play guitar.	Імітувати гру на гітарі, активно рухаючи рукою, немов по струнах, почергово лівою та правою руками.
5	My uncle Dan can kick a ball.	Імітація удару ногою по м'ячу лівою та правою ногами.
	My aunt can swim and throw the ball.	Імітація руками рухів під час плавання.
	I catch the ball and throw it back.	Імітація хапання й кидання м'яча.
	We play together as good friends!	Обійняти себе, як гарного друга.

Використання представлених вище фізкультхвилинок сприятиме ефективному розвитку лексичної компетентності в учнів початкової школи на уроках англійської мови. Опанування нової лексики та закріплення раніше вивченого матеріалу супроводжується фізичною активністю з урахуванням вікових особливостей школярів.

Крім того, застосування наведених вище фізкультхвилинок не тільки допомагає організувати процес міцного засвоєння знань шляхом докладання фізичного зусилля, а й вирішує проблеми недостатньої активності та короткочасної концентрації уваги.

Методика ознайомлення дітей із наведеними фізкультхвилинками така:

1. Учитель знайомить школярів із текстом, змістом та рухами фізкультхвилинок. Необхідно прочитати текст та самому показати рухи, які мають виконувати діти.

2. Учитель виконує фізкультхвилинки разом із учнями, акцентуючи увагу на виконанні рухів дітьми.

3. Діти починають потроху промовляти текст, одночасно виконуючи відповідні рухи.

Текст читається повільно так, щоб діти встигали почути та виконати потрібні рухи. За необхідності певний рядок тексту повторюють та перекладають.

Ефективність фізкультхвилинок збільшиться, якщо вони будуть проводитися не формально, а із виявленням зацікавленості з боку

вчителя, на фоні відносного емоційного піднесення, чому сприятиме яскравий безпосередній показ рухів самим учителем (Мазалова, 2017). Дітям завжди цікаво дивитися на дорослих, які так само як і вони вміють розважатися та отримувати насолоду від того, що відбувається навколо. Крім того, молодші школярі люблять наслідувати, копіювати та повторювати, тому на цьому етапі їхнього навчання актуальними стають саме репродуктивні види діяльності (Богачик, 2020), до яких і належить виконання фізкультхвилинок.

Висновок. Проведене нами дослідження дозволило встановити роль та значення фізкультхвилинок у навчально-виховному процесі молодших школярів; розглянути фізкультхвилинки як один із різновидів лексичних ігор, які сприятимуть становленню англомовної лексичної компетентності школярів; підготувати текст та рухи таких рухових пауз з чотирьох тем предмету “англійська мова” для школярів першого року навчання згідно зі встановленими положеннями актуальної навчальної програми.

Перспективи подальших досліджень убачаємо в експериментальному підтвердженні ефективності та зручності використання запропонованих нами фізкультхвилинок на уроках англійської мови з метою одночасного вирішення освітніх та здоров'язбережувальних (оздоровчих) завдань навчально-виховного процесу.

Література

Богачук М. Особливості застосування сучасних методів навчання англійської мови в початковій школі. / М. Богачук // Наукові записки Національного університету «Острозька академія» : Серія «Філологія». – 2019. – №5(73). – С. 114-116.

Ворожейкіна О. М. 100 цікавих ідей для проведення уроку. / О. М. Ворожейкіна. – Харків : Основа. – 2011. – 255 с.

Гулько С. Метод асоціативних символів – сучасний високоефективний метод вивчення іноземної мови на початковому етапі. / С. Гулько // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. – 2010. – №8. – С. 319-329.

Клименченко В. Г., Блізнюк С.С. Фізкультурні хвилинки як засіб профілактики захворювань хребта та збереження здоров'я під час дистанційного навчання студентів. / В. Г. Клименченко, С. С. Блізнюк // *Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини*: збірник наукових праць. – Харків. – 2020. – Випуск 1. – С. 85-88.

Козак А. М. Використання гри на уроках іноземної мови / А. М. Козак // Англійська мова та література. – 2011. – № 14. – С. 4-6.

Коритько І. В. Фізкультхвилинка як оздоровча технологія у початковій школі. / І. В. Коритько // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Методика навчання природничих дисциплін у середній та вищій школі» (XXVII Каришинські читання) (м. Полтава, 28-29 травня 2020 р.). – Полтава : Астроя. 2020. – С. 221-224.

Кропачова О. Домашні завдання з англійської мови: від дитсадочка до школи. /О. Кропачова//English language & culture. – 2011. – № 38. – С. 11-12.

Лобода О.В. Методика навчання англійської мови дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник. / О. В. Лобода. – Київ : Київський університет імені Б. Грінченка. – 2013. – 100 с.

Мазалова М. А. Здоровьесберегающий потенциал физкультминуток в начальной школе. / М. А. Мазалова // Актуальные проблемы безопасности жизнедеятельности детей и пути их решения : материалы Всероссийской научно-практической конференции с международным участием 20-21 апреля 2017 г., г. Балашов. – Саратов : Саратовский источник. – 2017. – С. 258-262

Макоثر И.В., Мазалова М.А. Организация двигательной активности младших школьников во внеурочное время. / И. В. Макоثر, М. А. Мазалова // Актуальные проблемы безопасности жизнедеятельности детей и пути их решения : материалы Всероссийской научно-практической конференции с международным участием 20-21 апреля 2017 г., г. Балашов / под общ. ред. Н. В. Тимушкиной, Д. В. Воробьева. – Саратов : Саратовский источник. – 2017. – С. 262-266

Мочичук О.Я. Фізкультхвилинки на уроках у початкових класах. / О. Я. Мочичук. – Володимир-Волинський. – 2015. – 32 с.

Салівон В. В., Кінішенко Н. Л. Фізкультхвилинки у початковій школі як важлива складова уроку та елемент фізкультурно-оздоровчої роботи. / В. В. Салівон, Н. Л. Кінішенко // Педагогічні науки: збірник наукових праць. – 2017. – Випуск 134. – С. 199-207.

Шишко Оксана Ананіївна. Фізкультхвилинки на уроці англійської мови. / О. А. Шишко. – Володимир-Волинський : ВКНЗ Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А.Ю. Кримського. – 2008. – 26 с.

Ярема С.В. Використання фізкультхвилинки на уроках англійської мови в початкових класах. / С. В. Ярема // Збірник наукових праць студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. – Кам'янець-Подільський: КПУ імені Івана Огієнка. 2018. Випуск 12. – С. 126-127.

References

Bogachuk, M. (2019). *Osobly'vosti zastosuvannya suchasny'x metodiv navchannya anglijs'koyi movy v pochatkovij shkoli* [The rules of implementation of modern methods of teaching English in primary school], *Naukovi zapysky Nacional'nogo universytetu «Ostrozka akademiya» : Seriya «Filologiya»*. 5(73). 114-116 [in Ukrainian].

Vorozhejkina, O. M. (2011). *100 cikavyx idej dlya provedennya uroku* [100 interesting ideas for teaching a class]. Kharkiv : Osnova [in Ukrainian].

Gun'ko, S. (2010). *Metod asociativnyx symboliv – suchasnyj vysokoeffektivnyj metod vyvchennya inozemnoyi movy na pochatkovomu etapi* [The associative symbol method – a modern highly effective method of learning a foreign language at the primary stage], *Naukovyj visnyk Volynskogo nacionalnogo universytetu imeni Lesi Ukrayinky*. 8. 319-329 [in Ukrainian].

Klymenchenko, V. G. & Bliznyuk, S.S. (2020). *Fizkul'turni vvylynyky yak zasib profilaktyky zaxvoryuvan xrebt ta zberezheniya zdorov'ya pid chas dystancijnogo navchannya studentiv* [Break for physical exercises as a way of preventing spinal disorders and maintaining good health in the circumstances of students' distant learning], *Suchasni tendenciyi spryamovani na zberezheniya zdorov'ya lyudyny: zbirnyk naukovykh prac*. Kharkiv. Vy'pusk 1. 85-88 [in Ukrainian].

Kozak, A. M. (2011). *Vykorystannya hry na urokax inozemnoyi movy* [The use of games at foreign language lessons]. *Anglijska mova ta literatura*. 14. 4-6 [in Ukrainian].

Koryt'ko, I. V. (2020). *Fizkul'tivnylnka yak ozdorovcha texnologiya u pochatkovij shkoli* [Break for physical action as a health-improving technology in primary school], *Materialy Mizhnarodnoyi naukovopraktychnoyi konferenciyi «Metodyka navchannya pryrodnychyx dyscyplin u serednij ta vyshchij shkoli» (XXVII*

Karyshynski chytannya) (m. Poltava, 28-29 travnya 2020 r). Poltava : Astraya. 221-224 [in Ukrainian].

Kropachova, O. (2011). *Domashni zavdannya z anglis`koyi movy: vid dytsadochka do shkoly* [English homework: from kindergarten to school], English language & culture. 38. 11-12 [in Ukrainian].

Loboda, O.V. (2013). *Metodyka navchannya anglis`koyi movy ditej doshkil`nogo viku*. [The methodology of teaching English to pre-school children] Kyiv : Kyivskiy universytet imeni B. Grinchenka [in Ukrainian].

Mazalova, M. A. (2017). *Zdorov`esberegayushchyye potentsyal fizykul`tmynutok v nachal`noj shkole* [The potential for health preservation of physical action time in primary school], Aktual`nye problemy bezopasnosti zhyznedeyatel`nosti detey i puti ih resheniya : materialy Vserossiyskoy nauchno-praktycheskoy konferencyi s mezhdunarodnym uchastiem 20-21 aprelya 2017, g. Balashov. Saratov : Saratovskiy istochnyk. 258-262 [in Russian].

Makotra, Y.V. & Mazalova, M.A. (2017) *Organizatsiya dvygatel`noy aktivnosti mladshykh shkol`nykov vo vneurochnoe vremya* [The organization of primary-school learners' activity in their free time], Aktual`nye problemy bezopasnosti zhyznedeyatel`nosti detey i puti ih resheniya : materialy Vserossiyskoy nauchno-praktycheskoy konferencyi s mezhdunarodnym uchastiem 20-21 aprelya 2017, g. Balashov. Saratov : Saratovskiy istochnyk. 262-266 [in Russian].

Mochychuk, O.Ya. (2015). *Fizkul`tvulynky na urokah u pochatkovykh klasah* [Break for physical action at primary-school lessons]. Volodymyr-Volyns`kyj [in Ukrainian].

Salivon, V. V. & Kinishenko, N. L. (2017). *Fizkul`tvulynky u pochatkoviy shkoli yak vazhlyva skladova uroku ta element fizkul`turno-ozdorovchoyi roboty* [Break for physical action in primary school as an important component of physical-recreational work]. Pedagogichni nauky: zbirnyk naukovykh prac. Vypusk 134. 199-207 [in Ukrainian].

Shyshko, O. A. (2008). *Fizkul`tvulynky na uroci anglis`koyi movy*. [Break for physical action at an English lesson] Volodymyr-Volyns`kyj. VKNZ Volodymyr-Volyns`kyj pedagogichnyy koledzh im. A.Yu. Krymskogo [in Ukrainian].

Yarema, S.V. (2018). *Vykorystannya fizkul`tvulynok na urokah anglis`koyi movy v pochatkovykh klasakh* [The use of break physical action time at English lessons in primary school], Zbirnyk naukovykh pracz studentiv ta magistrantiv Kamyanez-Podil`s`kogo nacional`nogo universytetu imeni Ivana Ogiyenka. Vy`pusk 12. 126-127 [in Ukrainian].

АНОТАЦІЯ

Мета роботи полягає у складенні віршованих фізкультхвилинок, виконання яких сприятиме оволодінню учнями лексичною компетентністю на уроках англійської мови у закладах початкової освіти відповідно до затвердженої навчальної програми для першого року навчання. Завданням роботи є аналіз присвячених обраній тематиці наукових та методичних джерел; вивчення змісту програми предмета «Англійська мова» для учнів першого класу; складення віршів та підбір простих і зрозумілих для дітей рухів відповідно до змісту обраних тем шкільної програми.

Для досягнення поставленої мети було проведено аналіз наукової та методичної літератури, а також контент аналіз програми предмета «Англійська мова» для учнів першого року навчання.

Висвітлено основні методи навчання англійської мови в русі, серед яких: «total physical response», метод асоціативних символів, ігровий метод «move-about games», спортивний метод Громико. Теоретично обґрунтовано

користь використання спеціально складених фізкультхвилинок під час уроків англійської мови з метою одночасного вирішення освітнього й оздоровчого завдань, що полягають у зацікавленні учнів новою темою та закріпленні раніше вивченого матеріалу, а також переключенні уваги учнів на фізичні рухи, зняття напруження у м'язах, поліпшення емоційного фону навчально-виховного процесу відповідно.

Встановлено перелік тем навчальної програми дисципліни, запропонованих для вивчення на першому році навчання в початковій школі; визначено об'єм необхідного для засвоєння дітьми лексичного матеріалу.

Підібрані та запропоновані до використання фізкультхвилинка складені з урахуванням вимог до змісту навчальної програми предмету «англійська мова» для учнів першого року навчання; фізіологічних потреб організму дітей молодшого шкільного віку; особливостей протікання окремих психічних процесів дитини.

Застосування авторських фізкультхвилинок розглядається як один із методів навчання англійській мові у русі. Практична значущість результатів дослідження полягає в підвищенні ефективності опанування учнями першого класу лексичних одиниць з урахуванням їхніх вікових, фізичних та психічних особливостей.

Ключові слова: фізкультхвилинка, лексична компетентність, школярі, методи навчання, здоров'язбереження, англійська мова.

УДК 373.3.091.33-027[793.7:81

DOI 10.31494/2412-9208-2021-1-1-144-152

LINGUISTIC GAMES AS A MEANS OF FORMATION OF STUDENTS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN THE CONDITIONS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL

ЛІНГВІСТИЧНІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Olga POPOVA,

Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor

Ольга ПОПОВА,

кандидат педагогічних наук,
доцент

poi2009bam@ukr.net

Larysa POPOVA,

Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor

Лариса ПОПОВА,

кандидат філологічних наук,
доцент

*Berdiansk state pedagogical
university*

*Бердянський державний
педагогічний університет*

✉ 4, Schmidta St., Berdiansk,
Zaporizhzhia region, 71100

✉ вул. Шмідта, 4
м. Бердянськ, Запорізька обл.

Original manuscript received: March 17, 2021

Revised manuscript accepted: April 20, 2021

ABSTRACT

The article attempts to clarify the role of linguistic games as a means of forming communicative competence of primary school students, which helps maintain interest in learning the Ukrainian language and aims to provide students with knowledge through their own efforts, revealing the structure and functioning of language.

Linguistic play promotes the development of primary school students' idea of the basic grammatical categories and grammatical meaning of the word, which as abstract concepts are very difficult to perceive at this age. It also helps to understand the process of forming new words and master the basic word-formation patterns. Playful learning of the word promotes the development of the general speech culture of the individual, forms a subconscious understanding of the language norm and develops linguistic thinking, which is the basis of communicative competence.

Systematization of teachers' experience presented on personal sites, in journal articles and methodical publications allowed to identify the most popular linguistic games used by teachers in Ukrainian language lessons in primary school, and divide them into the following groups: phonetic, lexical-phraseological, morphological, orthographic, syntactic.

Given the fact that younger students are characterized by emotionality, cognitive activity, desire to fantasize, the desire to show their intelligence and skill, the role of using linguistic games in Ukrainian lessons as a means of forming communicative competence. Modern linguistic games involve competition, voluntariness, which allows students to meet their needs for mobility, get positive emotions of joy, admiration, satisfaction, realize their interests, master communication skills and more.

During linguistic games, primary school students not only learn language norms and rules, but also get involved in a system of various subject-subject relations, form the ability to interact in a team, make decisions, prove their point, which will contribute to the formation of communicative competence.